

Projekt ECO KARST: ZA naravo, ZA ljudi

Zavarovana območja širom sveta se srečujejo z velikimi pritiski potrebe po gospodarskem razvoju. Težko je varovati naravo, če v njeni okolici ljudje živijo v pomanjkanju oziroma nimajo dobrih možnosti za kvalitetno življenje. Čeprav se zdi, da takšni primeri veljajo bolj za oddaljene kraje, kot na primer Afriko in Azijo, so pritiski na varovanje narave v Evropi in tudi pri nas, v Sloveniji, zelo veliki. Zato je pomembno, da se vedno znova sprašujemo in iščemo načine, kako lahko naredimo oboje hkrati – varujemo naravo in preko ohranjene narave omogočimo lokalnemu prebivalstvu dobro življenje.

Odgovore na to vprašanje smo iskali v dve in pol letnem projektu ECO KARST, kjer se je povezalo 16 projektnih partnerjev iz Podonavja, vse od Nemčije do Črne Gore. Glavni cilj pro-

jekta, ki ga vodi Zavod za gozdove, je bil izboljšati upravljanje na sedmih kraških zavarovanih območjih preko ozaveščanja o tem, kaj nudijo zdravi in ohranjeni ekosistemi (t.i. ekosistemske storitve), ter preko spodbujanja lokalnega naravi prijaznega podjetništva.

Na vsakem izmed sedmih pilotnih območij smo kartirali 6 ekosistemskih storitev: les, voda in vodni viri, pašništvo in travišča, turistična atraktivnost narave, ne-lesni gozdni proizvodi in skladiščenje ogljika. Karte ekosistemskih storitev so služile kot orodje za komunikacijo z deležniki, s katerimi so upravljalci zavarovanih območij izvedli sklop treh delavnic. Na delavnicah so pregledali karte ekosistemskih storitev v smislu naravnih danosti ter skupaj s predstavniki različnih sektorjev (kmetijstvo, gozdarstvo, turizem ipd.) določili cilje - kaj

Slika 1: Ekološki izdelki iz medu in apiturizem delujeta v dobrobit narave in ljudi. (foto: Kalkalpen NP)

želijo na posameznem področju v regiji razvijati v prihodnje. Na kartah ekosistemskih storitev so označili mesta, kjer so priložnosti za razvoj naravi prijaznih dejavnosti. Tako so na participativen način nastali akcijski načrti za vsako izmed sedmih zavarovanih območij v projektu. Akcijski načrti so tudi pomembna osnova za pripravo skupne strategije za upravljanje kraških zavarovanih območij, ki je eden izmed rezultatov projekta.

Vzporedno s kartiranjem ekosistemskih storitev je na vsakem pilotnem zavarovanem območju potekal pregled obstoječih podjetij, ki delujejo v regiji in so na različne načine povezana z naravo. Skupaj z nemškimi strokovnjaki iz Globalne fundacije za naravo smo v projektu izdelali sedem analiz stanja, ki za vsako območje opredeljujejo priložnost za nadaljnji razvoj naravi prijaznih podjetij. Za Slovenijo so na območju Notranjskega parka izpostavili naslednje: področje eko-turizma in organizacije eko-turističnih paketov s poudarkom na izobraževanju in ozaveščanju, predelava lesa v končne izdelke, kot npr. izdelava lesenih hiš, eko-turistične kmetije s ponudbo lokalne hrane in prenočišči.

Pomemben cilj projekta ECO KARST je bila komunikacija z deležniki in podpora podjetjem in podjetniškim idejam, ki so naravi prijazne. Opredelitev kriterijev kaj je naravi prijazno podjetje še ni zapisana v kamen, saj gre za relativno nov koncept. V osnovi velja, da so naravi prijazna podjetja tista, ki s svojo tržno dejavnostjo slonijo na trajnostnem koriščenju naravnih virov in s tem ne ogrožajo biodiverzitet ali pa jo celo pomagajo ohranjati.

V projektu ECO KARST smo v podporo razvoju naravi prijaznih dejavnosti izvedli sedem treningov za potencialne in obstoječe zelene podjetnike. Na območju vsakega izmed sedmih zavarovanih območij smo izvedli tudi natečaje za najboljše naravi prijazne podjetniške dejavnosti ali ideje. Nagrajenci natečajev bodo lahko svoje izdelke ali storitve promovirali na lokalni in tudi na mednarodni ravni, saj bodo najboljše podjetniške prakse iz celotnega Podonavja predstavljene na zaključni mednarodni konferenci projekta ECO KARST, ki bo konec junija v Postojni.

Slika 2: Ekstenzivna paša je primer naravi prijazne dejavnosti. (foto: Kalkalpen NP)

Gozdarstvo v času in prostoru

Projekt ECO KARST je sicer v fazi zaključevanja, čeprav se nekatere podjetniške ideje za naravi prijazne dejavnosti šele dobro prebujajo. Skupaj smo zasejali semena idej kako lahko delujemo za naravo in za ljudi. Naj vzklijejo in dobro uspevajo vse tiste prave ideje in dejavnosti, da bo pustimo naravo vsaj tako lepo kot je sedaj še za prihodnje generacije.

Ana Bordjan,
vodja projekta ECO KARST,
Zavod za gozdove Slovenije

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE
Slovenia Forest Service

Slika 3: Foto turizem je primer naravi prijazne dejavnosti, ki ima v Sloveniji izjemen potencial. (foto: Kalkalpen NP)

Slika 4: Fotolov je vedno bolj priljubljena naravi prijazna dejavnost. (foto: *F-Sieghartsleitner)